

Háy János

Szerelmes, istenes, okos

(Részletek)

Mindig foglalkoztattak azok a költők, akikről jószerével csak az irodalomtudósok hallottak, holott volt olyan évszázad, amikor ők őrizték a magyar költészet (hogy túlzással éljek) lángját. Verseik a *Régi magyar költők tára* című sokkötetes sorozatban érhetőek el. Nyelvi és poétikai terhek miatt nehezen olvasható szövegek, ugyanakkor annyi állítható róluk, hogy a szakralitásból kilépő, ám a szakrálisra még emlékező világ határán vannak. Hosszú gondolkodás után, mikor azt latolgattam, hogy milyen módon kéne ezekhez a szövegkhez nyúl-
ni, hogy élökké, maiakká váljanak, végül úgy döntöttem, hogy nekifogok, és ahogy épp érzem, úgy írom át, írom újra a verseket. Volt, ahol csak egy képet őriztem meg, volt, ahol néhány sort vagy épp versszakokat, volt, ahol felére vettem a teljes verset, ha találtam jó rímet, megtartottam, de alapvetően inkább belecsemtem. Sok helyen egyszerűsítettem a ritmust, és próbáltam a konszenzuálisan ismert és általában is szeretett ütemhangsúlyokhoz illeszteni. Mindenesetre mindenütt arra törekedtem, hogy az általam érzékelhető szellemi tartalom jusson érvényre. Természetesen ezek a versek megőrizték régiességüket, még akkor is, ha nem sokban találkoznak az eredeti szöveggel. Egy egész kötetnyi költeményt transzformáltam a magam nyelvére és gondolkodására. Voltak köztük istenesek, szerelmesek és bölcselkedők. Saját versek lettek, amelyek mégis őrzik ezeknek a régi kollégáknak az emlékét. E néhány vers alapja a következő szerzőkhöz köthető: Tolvay Ferenc (első vers), Haller János (2, 3, 4, 5) Zilahi János (6).

Viselkedés

Azt mondja neked a tanár,
Ne nyihogj úgy, mint a szamár,
saját szaván csak az nevet,
kinek esze már elveszett.
aki viszont sose nevet,
elviszi a jó kedvedet.

Ha tele van a szád nyállal,
nyeld le, ne csorgasd, mint állat.
Köpj egy nagyot, hogyha lehet,
de ne köpj le embereket.
sose mennek veled öltre,
ha elfordulsz, s köpsz a földre.

Ha orrodból takony csorog,
ne hagyd folyni az arcodon.
Fújd ki gyorsan zsebkendőbe,
ne töröld a terítőbe.
Az orrodba ne túrj bele,
kifordul a másik bele.

Ne prüszkölj a más arcába,
tedd a kezedet a szádra,
köhöghetsz, ha köhögni kell,
de diszkréten fordulj csak el.
Ásítózás azt jelenti,
unalmas neked itt lenni.

Nem szélmalom a te orrod,
soha ne hagyd, hogy sípoljon.
ne krákogj és ne harákolj,
ne lehelj ki bűzt a szádból.
Beled nehogy kifakadjon,
s trombitálva szégyent hozzon.

Könnyebb lesz neked az élet,
ha olvasod versikémet.
Egyetlen szóval sem csaltam,
csak a jót s igazat mondtam.
Tartsd be minden tanácsomat,
hogy sose bánts meg másokat.

Annak idejében

Annak idejében,
nem is volt túl régen
én is éltem kedvem
Világnak piacán
virágoztam frissen.
De milyen hirtelen,
mint a jegek hátán,
mint csúszós útpályán
dőltem és elestem.
Vesztettem házamat,
szép házas társamat.
Minden, mi addig volt,
oly gyorsan már nem volt
A régi életem
úgy eltűnt előlem
mint pozdorja ég el
emésztő tüzekben.

36

Kép

Ha lehet, még képét se tartsd
magadnál egy szép személynek,
sose veszed hasznát majd
a hallgatag néma képnek.
Beccap téged, azt mondja, élet,
holott épp ő a nemélet.
Hazudozik neked egy levélben,
hogy egyszer majd hozzáérhetsz,
de szavainak nincsen mélye,
csak félrevezet a beszéde.
Dobj hát tűzre minden képet,
s menj arra, amerre van élet.

Öregek

Olyanok az öregek,
hogy még élnek,
de inkább halni készek.
Kiabálnak, nyavalyás vénség,
jaj itt vagyok,
itt vagyok már a végén!
Se pénz, se egészség,
csak betegség és szegénység.
A szomszéd menekül, ha lát,
azt hiszi, mérges ragály,
amit ráragaszt a halálra vált.
Hiába a sok öreg
te egyedül vagy öreg.
Itt fáj, ott fáj,
a tested egy fájdalomraktár.
Neked a násznép is gyásznép,
nem tudsz már tenni másért.
Azt hiszed, úton vagy,
pedig csak útban vagy.
Itt egy ránc, ott egy szemölcs,
öreg vagy csak, és nem bölcs.
Csúfol a világ, csúfol az, aki lát,
ez itt az élet, mi valaha fénylett,
s nem vigasztal, hogy ilyen lesz
minden, ami élet, minden,
ami egyszer valamivé lett.

Veled

Én vagyok a megsebesedett,
kinek teste nem, de elméje megesett.
Én vagyok, aki elveszett,
aki mindent magamért és ellened
teszek,
s te mégis beszélsz nekem,
és én érzem, hogy éledek,
mint jó bortól az erek,
új erőt veszek,
nem fiatal vagyok, nem öreg,
idővel megszűnik az idő,
annak, aki veled lehet.

Ima

Én édes istenem,
ne idézd törvényre,
ne vettesd tömlöcbe
bűneimért lelkem.

Ne nézd, én istenem,
hogy gyakran megszegem
a te törvényedet,
s veled kötött frigyem.

Te szent igazságod
meg nem tagadhatod,
de a jó voltodhoz,
irgalmasságodhoz
mégis folyamodok.

Nem voltál mostoha,
jó atyám, te soha
a tévelygő lelkekhez,
s a megtérő hívekhez.

Valaki hozzád tért,
és megbocsátást kért,
nyújtottad kezedet,
ne hagy el engem sem.

Semmi kétségem nincs,
mert velem az a kincs,
mit a bűnösöknek,
hozzád megtérőknek
zálogul adtál.

Mikor a fiaddal,
szenvedő Krisztussal,
testével s vérével
magadhoz hívtál,
s tisztára mostál.